

Polderhuis blad

Wasschappels Magazine nummer 102 - januari 2024

HET
Polderhuis
MUSEA & MEER

Licht in den doenker

We leven in duistere dagen, zo rond de jaarwisseling, letterlijk en figuurlijk. Zo niet voor het Polderhuis. Net als de vuurtoren een baken van licht voor heel Westkapelle. Want het gaat crescendo met Het Polderhuis, zo vernemen we van de voorzitter, en het staat te popelen om van 2024 weer een geweldig jaar te maken. Westkapelle gaat het merken.

HOOFDSPONSORS:

AUTOBEDRIJF

oreel
Zoutelande

Verkoop van alle merken
Reparatie & onderhoud van alle merken
APK keuringstation
Altijd een assortiment jong gebruikte Opels!

Molenweg 74, 4374 NP, Zoutelande
Tel. 0118-561276
info@autobedrijfforeel.nl / www.autobedrijfforeel.nl

Westerbeke

06-51421696
Elektrische Installaties

Polderhuis varia

*You can't start a fire
Worryin' about your little world fallin' apart
This gun's for hire
Even if we're just dancin' in the dark*

Bruce Springsteen

Urbi et orbi

'Ôôles wat of wênselijk is'; het bestuur en alle medewerkers van het Polderhuis en de redactie van het Polderhuisblad hopen in het nieuwe jaar op al het goede voor iedereen, in Westkapelle en natuurlijk ook in de van de rest van de wereld.

Nieuwjaarsbericht van de voorzitter

Om maar met de deur in huis te vallen, het gaat het Polderhuis voor de wind.

Vrijwilligers en betaalde krachten zijn erg gemotiveerd en dat stralen ze ook uit naar onze bezoekers. Die zeggen bij regelmaat dat ze het Polderhuis erg graag bezoeken en zich er thuis voelen. Gevolg daarvan is dat dat weer resulteert in een gezonde financiële huishouding. En dat hebben we maar mooi met zijn allen bereikt.

Ook de buitenwereld valt het op dat we aan de weg timmeren. We krijgen niet alleen complimenten maar worden ook bij regelmaat gevraagd of we de formules van het Polderhuis eens willen uitleggen.

Natuurlijk doen we daar niet geheimzinnig over. We leggen dan uit dat het Polderhuis een hybride organisatie is waar vrijwilligerswerk en bedrijfsmatig handelen de sleutel is voor ons succes. De vrijwilligers zijn het cement van de organisatie en we doen alleen maar dingen die bij onze identiteit passen. Als we ervaren dat er onvoldoende draagvlak is bij de vrijwilligers sturen we bij.

En dat er in ons denken en handelen voor iedereen een gelijkwaardige plaats is. Ook al hebben sommigen een voorsprong in bedrijfsmatige kennis, dat maakt ze als mens niet beter dan anderen. Kortom, wat we zelf kunnen, doen we ook zelf en zo houden we onze cultuur en identiteit overeind.

Jan van Beekhuizen, voorzitter het Polderhuis

Wintertijd in het Polderhuis

Het Polderhuis blijft altijd verrassen, ook in deze donkere dagen. Juist nu is het de ideale gelegenheid om even uit te rusten na een winterse wandeling of fietstocht en te genieten van een cappuccino met versgebakken appeltaart.

En natuurlijk om de exposities te bewonderen!

Houd wel rekening met de tot 1 april geldende openingstijden: **woensdag t/m zondag, 11 tot 17 uur, andere dagen gesloten.**

Exposities

Naast de vaste museumcollectie zijn er in het Polderhuis voortdurend aansprekende wisseltonstellingen.

Mondriaan op Walcheren, van figuratief naar abstract, bovenverdieping het Polderhuis; t/m 7 april 2024

Bij een bezoek aan het Polderhuismuseum is inbegrepen het bezichtigen van een bijzondere expositie over de Nederlandse schilder Piet Mondriaan (1872-1944).

De expositie toont in woord en beeld Mondriaans ontwikkeling van figuratief naar abstract. Helaas zijn de originele werken voor het Polderhuis onbereikbaar. Maar er hangen wel hoogwaardige replica's van enkele landschappen uit zijn figuratieve periode en uiteraard van zijn 'vuurtorens'.

20 jaar Kustmarathon Zeeland, museumcafé Polderhuis, t/m 11 maart 2024

Een fototentoonstelling die de ware aard laat zien van de niet meer weg te denken Kustmarathon Zeeland. De kustmarathon begon als een simpele hardloopwedstrijd maar groeide uit tot een totaal spektakel, met wandelen, MTB, Light kustrun en een trail, waaraan intussen duizenden atleten en recreanten hebben meegedaan. Tot 17 maart kunt u deze niet te missen tentoonstelling nog gaan zien.

 Zeelandtools.nl
sterk in gereedschap

- Handgereedschappen • Elektrische gereedschappen • Slijpschijven
- Olieproducten • Klimmaterialen • Lasapparatuur

GEDORE // **carolus** // **Makita** **BOSCH**

Vroonwegeling 2 • Westkapelle

 CAMPING HET HOGE LICHT

Hogelichtweg 4 • Westkapelle
T 0118 571268
WWW.CAMPINGHETHOGE LICHT.NL

80 jaar inundatie Walcheren

Inundatiemonument Middelburg; foto Theo Snijders

In het komende voorjaar zal het Polderhuis aandacht besteden aan de inundatie van Walcheren na de oorlogshandelingen van 1944, dit jaar 80 jaar geleden. Op de bovenverdieping wordt daaraan een tentoonstelling gewijd met voornamelijk objecten en kunst uit de collectie van het Polderhuis. In het museumcafé komt een tentoonstelling met foto's van Neeltje Flipse-Roelse, eveneens met de inundatie als onderwerp. Meer informatie over deze tentoonstellingen volgt in het lentenummer van het Polderhuisblad.

Dansen op Der Boede, solovoorstelling door Stichting Valreep

Museumcafé Polderhuis, 14 maart, 19.30 uur, toegang € 10,- inclusief consumptie; reserveren noodzakelijk.

Spel: Wilma Selen; tekst en regie: Rens Schot

Stichting Valreep maakt kleinschalige voorstellingen met een Zeeuwse achtergrond, voor kleine locaties en nu dus *Dansen op Der Boede* in het Polderhuis.

Het stuk gaat over Johanna Verstraate, dochter van de Westkapelse sluiswachter in Veere, maar in en buiten Zeeland oogst ze roem als *Dignate Robbertz*, haar pseudoniem. Ze schrijft populaire streekromans over mensen en gebeurtenissen in het Zeeuwse land: *Jikkemien*, *Man te Roer*, *Volk van Bazalt*, *Govert*, *De heks van Veere*.

Jo Verstraate trouwt met de schrijver/publicist/activist Martien Beversluis, een man met vele gezichten: eerst gematigd protestant, daarna socialist, communist, gereformeerd, katholiek, antroposoof, maar bovenal NSB-er en sympathisant van de Germaanse SS. Als zodanig wordt hij in de oorlog burgemeester van Veere en Vrouwenpolder.

Han van Meegeren, portret Martien Beversluis en Johanna Verstraate, 1943, olieverf op doek, 90x53,5 cm., collectie Literatuurmuseum Den Haag

Ook Jo Verstraate is geïnfecteerd met het nazistische gedachtengoed, gezien haar bijdragen aan het Zeeuwse NSB-partijblad.

De Duitsers organiseren gedurende de oorlog culturele zondagmiddagen op het landgoed Der Boede. Het echtpaar Beversluis is daar regelmatig te gast.

In het stuk, een monoloog, presenteert de schrijfster haar nieuwste boek, *De Ulekop*, en zij spreekt zich uit over haar echtgenoot. En over zichzelf.

Handwerkcafé

18 januari, 15 februari, 21 maart en 18 april, 13.30-16.00 uur

Breien en haken voor iedereen in een gezellige sfeer, samen met de vrouwen van handwerkgroep 'De Mutsen'. Zorg dat je erbij komt.

Repair- en digicafé

11 januari, 8 februari, 14 maart, 11 april, 13.00-16.30 uur

Op deze middagen kunt u in het Polderhuis terecht voor reparatie van kapotte elektrische apparaten en ook voor digitale problemen. Medewerkers van het Polderhuis zitten voor u klaar en zullen proberen alles weer goed te laten functioneren.

Maar niet alles kan. Liever geen spullen die zo groot zijn dat ze niet in de hand gedragen kunnen worden.

Reparatie is gratis (vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld).

Digicafé

25 januari, 29 februari, 28 maart en 25 april, 13.00-16.30 uur

Adrie Huibregtse

Willebrordstraat 15
4361 CN Westkapelle

Bedrijfsdeuren Service
montage • onderhoud • reparatie

M: 06 - 30 82 62 58 | E: info@a3h.nl | W: www.a3h.nl

**RAAM
DECORATIE
zeeland**

Westkapelle | 06-15437594
www.raamdecoratiezeeland.nl

Ook zijn er vrijwilligers voor hulp bij het oplossen van problemen met digitale toestellen of bij het gebruik van hard- en software van computer, tablet en mobiele telefoon. Deze middagen zijn zij in het Polderhuis en hopelijk kunnen ze een oplossing bieden voor de problemen waar je tegenaan loopt. Neem je apparaat mee.

Puzzel-o-theek

Woensdagen, 13.30-16.00 uur

Wat is er in deze donkere en vaak natte dagen aangenamer dan binnen zitten met een warm kopje thee of koffie en natuurlijk puzzelen. Puzzelen werkt heerlijk ontspannend en is een goede hersentraining voor jong en oud. En puzzels, die heeft het Polderhuis, een enorm aanbod waarbij een twintigtal Jan van Haasteren-puzzels. Bekijk het puzzelassortiment op de website van het Polderhuis. Op woensdagmiddagen zit Marjan van Rooijen in het Polderhuis voor de puzzeluitleen. Voor € 10,- kun je een deelnemerskaart kopen die recht geeft op 10 keer een puzzel lenen. Een volle kaart kan aan de balie worden ingeruild voor een kopje koffie of thee.

Mannenontbijt met 'Biodiversiteit in landschap en (eigen) tuin'

24 februari, 9 uur

Heerlijk ontbijten op de vrije zaterdagochtend en tegelijkertijd

neemt Sam Janse, projectmedewerker bij de Stichting Landschapsbeheer Zeeland, je mee op een reis door het landschap en de (eigen) tuin. Het Zeeuwse landschap en tuinen bloeien van biodiversiteit. Van kleurrijke planten tot lokale insecten en vogels, de regio herbergt een levendig ecosysteem. Kosten € 12,50 p.p. Aanmelden via info@polderhuiswestkapelle.nl, of ☎ 0118 570700. Maximaal 30 deelnemers.

Terugblik Mamacafé 'Met plezier bewegen'

Op 16 november 2023 ging het Mamacafé in het Polderhuis over het belang van bewegen voor kinderen. Matthijs Pagé, kinderfysiotherapeut bij Cool2BFIT wist daar alles van.

Matthijs kijkt zelf met plezier terug op de aangename en gezellige bijeenkomst en geeft nog enkele tips:

"Bewegen is iets dat de meeste mensen belangrijk vinden en bewust of onbewust ook doen in het dagelijks leven. Desondanks zitten we gemiddeld zo'n negen uur per dag stil en voldoet maar 44% van de mensen ouder dan 4 jaar aan de geldende beweegerichtlijnen.

Het belang van bewegen begint al heel vroeg! De basis van het aanleren van goed beweeggedrag wordt al gelegd in de eerste zes maanden. Op vierjarige leeftijd kunnen we al een relatie zien tussen de motorische ontwikkeling en het beweeggedrag. Dit betekent dat als kinderen minder motorisch vaardig zijn, ze dus ook minder bewegen. Het Kenniscentrum sport en bewegen heeft hier veel informatie over met leuke filmpjes!

Bewegen heeft op veel fronten een positieve invloed. Belangrijk dus om daar vroeg op in te zetten. De invloed van ouders op de kinderen is van wezenlijk belang. Als we op een positieve manier bezig zijn met bewegen, leren we de kinderen dit ook aan. En hoe leuk is het om samen met je kind een gezellige boswandeling te maken of samen een schat te zoeken in de natuur!

We hebben de ochtend afgesloten met de vraag 'welk stapje ga ik zetten om het bewegen meer aandacht te geven in mijn eigen situatie?' We zijn bevestigd in onze gedachten over bewegen en geprikkeld naar huis gegaan om ermee aan de slag te gaan. Niet omdat het 'moet', maar omdat het plezier geeft.

Kijk voor sport of leuke beweegactiviteiten voor volwassenen en kinderen op de website 'Uniek sporten'."

Het Mama Café zal in 2024 een andere formule krijgen en verdergaan als 'Themacafé'.

Presentatie 'Het Noordervroon en zijn vogels' door Floor Arts

Polderhuis, 7 maart, 19.30 uur, toegang gratis

Floor Arts (bioloog en gids vogel excursie) vertelt over het Noordervroon bij Westkapelle, dat zich ontpopt heeft als een waar paradijs voor vogels en vogelliefhebbers. Dit vroongebied, gelegen aan de Westkappelle Zeedijk, trekt vogels van verschillende soorten en groottes aan, van kustvogels tot trekvogels. Het gebied is een

AANGEBRUG
Electro Komt wel goed

WITGOED REPARATIE VERKOOP ONDERDELEN

Oude Zandweg 24 | 4361 SK Westkapelle | 0118 - 572 427
info@aangeenbrugelectro.nl | www.aangeenbrugelectro.nl

essentiële tussenstop voor vogels die de Noordzee doorkruisen. Met zijn uitgestrekte slikken, schorren en plassen biedt het Noordervroon een gevarieerde habitat. Kolonies sterns, wadvogels en diverse watervogels vinden hier een voedzaam thuis. Het is een natuurlijk schouwspel dat de rijke biodiversiteit en het belang van dit kustgebied voor vogels benadrukt en waardoor het een waardevolle bestemming is voor ornithologen en natuurliefhebbers.

Zwarte ibissen en talloze andere vogels op het Noordervroon;
foto Tim Raats, Vogelwerkgroep Walcheren

Vogelexcursies

Noordervroon

- 27 januari, 09.00 uur - Wintervogels van het Noordervroon
23 maart, 09.00 uur - Voorjaar, de eerste broedvogels zijn terug
11 mei, 08.00 uur - Volop trekvogels en broedvogels; alles kan
15 juni, 19.30 uur - Broedende Kluten en Dwergsterns
24 aug, 09.00 uur - Najaarstrek. Arctische steltlopers maken pitstop

Gidsen: Floor Arts, Han Reijnhoudt en Jan Minderhoud

Sint Laurens Weihoek

- 16 maart, 09.00 uur - Van winter naar lente
20 April, 09.00 uur - Broedvogels komen weer aan
16 mei, 18.00 uur - Voorjaarstrek en broedvogels
5 oktober, 09.00 uur - Midden in de najaarstrek

Gidsen: Henk Huige en Maria Aspeslagh

Kosten € 6,- p.p. Aanmelden via info@polderhuiswestkapelle.nl.
Meer info op polderhuiswestkapelle.nl

Zing maar mee

18 januari Bij de Koster, 22 februari Brasserie De Fontein, 21 maart Kasteel van Batavia; aanvang telkens 19.30 uur

Zangavonden, ze zijn er en ze zijn er altijd geweest. Zingen verbindt, zeker als de liederen verankerd zijn in de traditie en de cultuur. Dus zing maar mee, iedereen is welkom, gratis en voor niks.

Inschrijven digitale Polderhuis infobulletin

Naast het driemaandelijks Polderhuisblad laat het Polderhuis elke maand een digitaal informatiebulletin verschijnen, met actualiteiten en andere leuke dingen.

Wil je ook op de hoogte zijn van het laatste Polderhuisnieuws? Schrijf je dan in voor deze nieuwsbrief via www.polderhuiswestkapelle.nl>Nieuwsbrief>meldt u aan'. Op deze manier mis je niets van de activiteiten die bij het Polderhuis te doen zijn.

Word donateur van het Polderhuis

Het Polderhuis is naast een museum en cultuurhuis een ontmoetingsplaats waar jong en oud, bewoners en toeristen elkaar ontmoeten, het brandpunt van de Westkappelse gemeenschap, eigentijds met viering van de tradities.

Zoals met alles is ook met de Polderhuisactiviteiten veel geld gemoeid en is extra ondersteuning meer dan welkom.

Je kunt donateur worden van het Polderhuis voor € 25,- per persoon per jaar (partnerkaart + € 10,-) en daarmee lever je een bijdrage aan de leefbaarheid in Westkapelle. Meld je aan bij het Polderhuis aan de balie of stuur een mail met je adresgegevens naar: info@polderhuiswestkapelle.nl

Colofon

Polderhuisblad – Wasschappels Magazine

Jaargang 25, nr. 102; januari 2024

Het Polderhuisblad is het orgaan van 'Het Polderhuis Musea & Meer' en verhaalt over de cultuur en het sociale leven van Westkapelle vroeger en nu.

Versijnt eenmaal per kwartaal; oplage 1750.

Gratis voor inwoners van Westkapelle en donateurs; donateursgeld incl. abonnement € 25,- per jaar.

Adres: Zuidstraat 154-156, 4361 AK Westkapelle

www.polderhuiswestkapelle.nl - E: info@polderhuiswestkapelle.nl

Tel.: 0118-570700 - Bank: NL14 RABO 0114961875

Redactie: Jan Kaland, Lieneke van den Heuvel, Ivo van Beekhuizen.

E-mail: redactie@polderhuiswestkapelle.nl

Bijdragen: Jan van Beekhuizen, Matthijs Pagé, Marjan de Pagter, Jacodine van de Velde, Jan Zwemer, Piet Minderhoud, Comité Westkapelle 800 jaar stad

Samenstelling en fotobewerking cover: Jan de Jonge

Vormgeving: De Witte Print & Design, 's-Gravenpolder, Tel. 0113-745228

Copyright: De auteursrechten op de inhoud van het Polderhuisblad berusten bij Het Polderhuis of, indien die is vermeld, de auteur.

Het volgende nummer verschijnt in april 2024; kopij vòòr 23 maart 2024.

**TAXATIE- & ADVIESBUREAU
MINDERHOUD**

Register-Taxateurs Wonen & Bedrijfsmatig Vastgoed

Eva Besnyöstraat 14
4361 DA Westkapelle
06-51566977

www.taxatieminderhoud.nl
info@taxatieminderhoud.nl

TAXATIES:	ADVIES:
woningen, bedrijfspanden	aan- en verkoop
commercieel vastgoed	onteigening
recreatieobjecten	bedrijfsverplaatsing
bouwgrond, planschade	

DE FONTEIN

Langs het tuinpad van mijn vader

Piet Minderhoud en Jan Kaland maken een reis door de tijd

Deel 17 - 't Baentje

Dorpsgezicht met gebouwen aan 't Baentje; ca. 1906

Het Zeeuwse woord 'baene' heeft een wat bredere betekenis dan het Nederlandse equivalent 'baan'. In onze regio wordt daar vooral mee bedoeld een niet al te smal, meestal onbestraat toegangspad naar een binnenterrein, een weiland of een boerderij, met een deftig woord een oprijlaan. In Westkapelle waren en zijn er heel wat 'baenen'. Vanaf de Zuidstraat liepen er enkele naar het zuiden; één ervan heette simpelweg 'de baene', een naam die na de oorlog officieel werd bekrachtigd als 'De Baan'. Meer naar het westen had je de baene naar de molen De Roos en tussen die twee in lag 't Baentje'.

Ondanks de wat denigrerende benaming moet 't Baentje ooit een voorname en drukke allee zijn geweest. Op de onvolprezen stadsplattegrond van Jacob van Deventer uit de 16e eeuw *) zijn naast de drie oost-west lopende hoofdstraten een aantal tamelijk brede noord-zuid lopende verbindingstraten getekend, waardoor een stadsindeling in blokken ontstaat. Het latere Baentje is één van de verbindingen van de Zuidstraat met de later verdwenen zuidsingel, een situatie die enkele eeuwen zou blijven bestaan. Het is aan ambachtsheer Martinus Veth van de Perre te danken (of te wijten) dat de woon- en verkeersfunctie van deze verbindingstraat teloorving. Dicht in de buurt stond zijn buitenverblijf en grote percelen grond aan de zuidrand van Westkapelle waren zijn eigendom. Kennelijk kon onze magistraat het gewone volk niet in zijn nabijheid velen want omstreeks 1770 sloot hij de zuidsingel, toen de belangrijkste straat van de stad, af voor openbaar gebruik, waardoor het latere Baentje een doodlopende steg, een baene, werd.

De woonhuizen die er ooit stonden verdwenen in de loop van de eeuwen tot er uiteindelijk, halverwege de 19e eeuw, maar één boerderij overbleef, later verbouwd tot twee woonhuisjes.

Tot het eind van de 19e eeuw leidde het Baentje, overigens nog lang met een redelijke breedte, een slaperig bestaan. Maar

toen verrees hier een christelijke bewaarschool voor de Westkapelse kleuters, spottend ook wel het 'schietschôoltje' genoemd. In dezelfde tijd werd de Stichting tot Evangelisatie opgericht teneinde 'het Woord' wat steviger te laten wortelen in de Westkappelaars. Dit stond mede onder invloed van de internationale beweging 'Het Reveil', gericht op opwekking en intensivering van de Calvinistische geloofsbeleving. In 1899 bouwde deze stichting een evangelisatiegebouw, tegenaan de bewaarschool.

Door de nieuwe gebouwen, te zien op het dorpsaanzicht in de kop van dit stuk, werd de baene naar de huizen behoorlijk versmald. Wat overbleef was 't Baentje.

Het evangelisatiegebouw, in de volksmond kortweg 't gebouw, had het uiterlijk van een kleine kerk met hoge, neogotische boogramen. In het toen sterk verzuilde Westkapelle werd het gebouw het thuishonk van de christelijk georiënteerde verenigingen, de zondagsschool en de catechisatie en het was geschikt voor uiteenlopende activiteiten en feestelijkheden met een christelijk karakter. Gebruik van sterke drank was er taboe en de bruiloftsfeesten in het gebouw werden door de Westkappelaars met een meer wereldse levenshouding schamperend 'sukelôôdefeestjes' genoemd. 't Baentje' stond synoniem voor de hier plaatsvindende evangelisatieactiviteiten en het volksdeel dat zich daarbij betrokken voelden.

Omstreeks 1905 kwam er hier opnieuw een huisje bij, bewoond door het echtpaar Adriaan Verhage (Arjôdn van Nôôm) en Apollonia Pieterella Verhage. Zij was leidster aan de naastgelegen bewaarschool, dus had ze de bijnaam Pietje Bewaar. Later kwam er nog een huisje naast voor hun dochter en schoonzoon. Op een foto uit 1940 van een kleuterklas, opgesteld tegen de noordgevel van de bewaarschool, zijn deze huisjes te zien. Dit plaatje maakt ook duidelijk hoe smal het Baentje hier was.

Op de hoek van 't Baentje en de Zuidstraat stond het winkelpand van goudsmid Lourus Minderhoud. Direct achter het huis stond een schuurtje en de tuin langs 't Baentje werd verder afgesloten met een lange tuinmuur. Op de plaats van het schuurtje verrees omstreeks 1932 een woning voor de dochter en de schoonzoon van de goudsmid, Willemina Cijssouw-Minderhoud en Hendrik Cijssouw. Dit huis moest op zijn beurt in 1966 plaatsmaken voor een nieuwe woning voor het gezin van de naar hem genoemde kleinzoon van die goudsmid.

Het oorlogsgeweld in 1944 trof uiteraard ook het Baentje. Het 'gebouw' en de bewaarschool en de oudste huizen waren zo zwaargehaved dat wat nog overeind stond nadien werd gesloopt. De andere drie woonhuizen bleven overeind en zouden ook na de oorlog nog worden bewoond.

Met de naoorlogse wederopbouw verdween het eigenlijke Baentje. Ervoor in de plaats kwam een heuse woonstraat, waarmee de allure van eeuwen geleden min of meer werd hersteld. De straat kreeg de naam Utrechtsestraat als een blijk van erkentelijkheid aan de Utrechtse wijk Lombok die in 1945 een hulpactie voor het getroffen Westkapelle had opgezet.

De drie huizen die de oorlog hadden overleefd, werden ingepast in de nieuwe straat, wel met een diepe voortuin omdat de rooilijn meer westelijk kwam te liggen. Ook het herbouwde pand van de goudsmid schoof iets naar het westen op ten opzichte van de vooroorlogse situatie.

De nieuwe Utrechtsestraat bood ruimte voor zes nieuwe woningen en ook voor een smederij, de vervanging van de vooroorlogse 'grôte smisse' aan de Smidstraat.

In plaats van het oude 'gebouw' en de bewaarschool kreeg Westkapelle het 'Jeugdgebouw' bij de kerk.

In de meer dan 75 jaar die verstreken zijn na de upgrading van het Baentje tot Utrechtsestraat is er hier uiteraard het nodige veranderd. Het vooroorlogse huis van de familie Verhage werd in 1958 vervangen door een nieuwbouwhuis. Het aangebouwde huisje, waarin de uit Amerika teruggekeerde emigranten Jakob Binnenweg en Andries Huibregtsen (Jack en Andy) nog hebben gewoond, hield het langer vol. Dit werd pas in 2020 afgebroken.

Anno 2024 resteert van het oude Baentje alleen nog een stukje van de oude tuinmuur van de goudsmid. Het dorpsgezicht op de foto uit 1906 is onherkenbaar veranderd; je zou het niet geloven maar de laatste foto is op dezelfde plaats gemaakt.

De foto's komen uit de collectie van Piet Minderhoud. De kopfoto is bewerkt in ingekleurd door Jan de Jonge *) de kaart van Jacob van Deventer staat op blz. 10 van dit Polderhuisblad.

Vooroorlogs huis Utrechtsestraat 9 vlak voor de sloop; 1965

Omgeving 't Baentje eind 1944

Het Baentje uitgegroeid tot Utrechtsestraat; 1971

Het dorpsgezicht uit 1906 verplaatst naar het heden

Lezenswaardig

Jacodine van de Velde, *Bij Hoog en Laag*

Roman; Utrecht 2024
Paperback, 300 pagina's
Prijs: € 17,95; e-book € 5,99.

Een feel good-verhaal dat zich afspeelt in ons eigen Westkapelle van een auteur die ook nog eens in Westkapelle woont, hoe bijzonder is dat?

Dit bijzondere boek, '*Bij hoog en laag*', is het achtste van Jacodine van de Velde en verschijnt op 16 januari 2024.

Eerder kwamen er vier young adultromans en drie feelgoods van haar uit, maar de setting waar dit mooie verhaal zich afspeelt geeft aan het boek een extra persoonlijk tintje.

Het hoofdpersonage is Mare, die na een moeilijke periode besluit in haar eentje de kerstdagen in het huisje van haar opa en oma in Zeeland door te brengen. Tijdens een wandeling belandt ze in de strandtent waar ze als kind vaak kwam. Daar

ontmoet ze Boris, de kok van het paviljoen. Er ontstaat een bijzondere vriendschap tussen hen en wanneer dat voorzichtig uitbloeit tot meer, blijkt de man van weinig woorden juist een heel verhaal met zich mee te dragen.

Door een ontmoeting met Wannes, Boris' opa én een oude jeugdvriend van Mares eigen grootvader, ontstaat er echter niet alleen een zoektocht naar de geschiedenis van haar familie, maar ook naar zichzelf. Lukt het Mare om haar weg te vinden wanneer blijkt dat Boris' verleden haar dromen onmogelijk maakt?

Hoewel de term 'feelgood' misschien anders doet vermoeden, is dit niet alleen een romantisch verhaal. Net als in haar eerdere boeken bevat het de nodige diepgang en deze keer zelfs een vleug geschiedenis van Westkapelle en komt het Polderhuis erin voor.

Uiteraard wil het Polderhuis de verschijning van dit boek niet onopgemerkt voorbij laten gaan en daarom organiseren we op 1 februari samen met schrijfster Jacodine van de Velde (in Westkapelle ook bekend met achternaam Minderhoud) een boekpresentatie. Zij zal ons meenemen in het schrijfproces en de research die ze ervoor heeft gedaan.

Locatie: Polderhuis Westkapelle

Wanneer: donderdag 1 februari, 19.30- 20.30 uur.

Gratis toegang voor iedereen. Na afloop een gezellig samenzijn en de mogelijkheid om een gesigneerd exemplaar van het boek te kopen.

Jeanine Dekker,
Zeeuwse zeekeringen. Werken aan de Zeeuwse kust, 1944-2015
Zeeuwse geschiedenis;
Utrecht 2023
Hardcover, genaaid gebonden, 480 pagina's
Prijs: € 49,95

Aanleg, onderhoud, beheer, herstel en versterking zijn constanten in de geschiedenis van de Zeeuwse zeekeringen.

En nog nooit waren die werken zo omvangrijk en zo ingrijpend als in de tweede helft van de twintigste eeuw. Na de inundatie van 1944 werden de dijkgaten op Walcheren gedicht. Na de verwoestende stormvloed in 1953 kwamen de Deltawerken met de afsluiting van zeearmen maar ook versterking van vele tientallen kilometers dijk, duin en strand achter de Oosterscheldekering, maar zeker ook langs de Noordzeekust en de Westerschelde. Vooral deze laatste werken zijn nooit klaar en lijken ook door klimaatverandering alleen maar groter te worden.

Zeeuwse zeekeringen. Werken aan de Zeeuwse kust, 1944-2015 was een initiatief van Jaap Welleman, die zijn hele leven in de waterbouw heeft gewerkt.

De Middelburgse historicus en socioloog Jeanine Dekker maakte op basis van zijn praktische kennis en archieven en haar eigen onderzoek dit boek, dat vertelt hoe aannemers de kolossale werken, die technisch vaak ook nog eens heel gecompliceerd waren, tot stand brachten. Hoe de waterbouw er reuzensprongen maakte, hoe geen kustvak onberoerd bleef. Hoe Zeeland beschermd moest worden, want nergens anders aan de Nederlandse kustlijn was dit werk zo vaak van levensbelang.

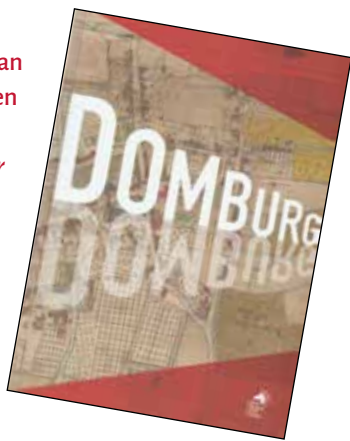
Jeanine Dekker (red.) en Jan van Broekhove (ontwerp en vormgeving)

Domburg. Vergezichten over 800 jaar stad

Domburgse geschiedenis; Goes 2023

Hardcover 160 pagina's

Prijs € 25,-

Net als Westkapelle kreeg onze buurstad

Domburg in 1223 stadsrechten en ook daar was dat reden om van 2023 een feestjaar te maken. Eén van de initiatieven van de Stichting Stad Domburg 800 jaar was het doen samenstellen van een jubileumboek. En dat is een pronkjuweel geworden: rijkelijk geïllustreerd en met mooie verhalen van verschillende auteurs over de lange geschiedenis van Domburg en diverse Domburgse cultuurfenomenen. Aan de orde komen natuurlijk de verwerving van het stadsrecht en ook het Romeinse Domburg, de ontwikkeling als badplaats, de kunstenaarsscene en het gaaschieten.

Interessant is om te zien hoe de geschiedenis van Domburg en die van Westkapelle eeuwenlang parallel liepen en hoe en wanneer die uiteen gingen lopen.

Het boek is te koop in de museumwinkel van het Marie Tak van Poortvlietmuseum in Domburg. Hier loopt nu de fototentoonstelling 'Daar gaan ze...! Domburgse koppen en impressies'. Vergelijk die koppen maar eens met de Westkappellese.

Marc Machielse, Bernard Meijlink, Hans Sakkers, Bram Silkens,

De twee bunkerhospitalen, binnen het Verdedigingsbereik Vlissingen

Oorlogsgeschiedenis; Vlissingen 2023

Hardcover 75 pagina's

Prijs € 16,50.

Terwijl de sloop van de bunkers aan de Prins Hendrikweg in Vlissingen nog in volle gang is, verschijnt een boek over het hospitalcomplex waar de bunkers deel van uitmaakten. Het boek *De twee bunkerhospitalen binnen het Verdedigingsbereik Vlissingen - archeologie en archiefonderzoek* beschrijft het complex aan de Prins Hendrikweg nauwgezet, alsook het bunkercomplex dat bij het ziekenhuis aan de Koudekerkseweg stond.

Het boek, dat tot stand kon komen dankzij een unieke samenwerking tussen de Walcherse Archeologische Dienst en Stichting Bunkerbehoud, is te koop in het Polderhuis.

800 jaar stadsrechten, de apotheose

Het jaar waarin we de 800e verjaardag van de Westkappellese stadsrechten vierden ligt achter ons. Jammer eigenlijk! Want het was een prachtig jaar vol van aansprekende evenementen. Maar we gaan in 2024 niet in het beruchte gat vallen, we gaan er nog een keer tegenaan.

Niet dat we in Westkapelle een extra reden nodig hebben voor een feestje, maar '800 jaar stadsrechten', dat is zo bijzonder dat er een geweldig slotevenement bij hoort.

Dus dat gaat er komen, met veel zang en muziek, van en voor iedereen, onder de simpele maar alleszeggende titel

'Wasschappelse Vaesjes'

Op vrijdagavond 22 maart en zaterdagmiddag en -avond 23 maart 2024 in 'Westkapelle Herrijst'

Foto Jan de Jonge

De organisatie en de presentatie van deze muzikale middag en avonden is in handen van de Wasschappelse Toneelploeg. Het belooft een gezellig programma te worden vol met popliedjes en andere bekende nummers, waar heel muzikaal Westkapelle op los kan gaan.

Wibo Lievense, Kees Lievense en Peter Willeboordse bedachten en schreven speciaal voor deze muziek de teksten in het Wasschappelse dialect.

Aan deze uitvoeringen werken onder andere mee: Koor Exaudi, het Westkappels koor, OKK, Jordy, Mayke, Maartje, Bram, Lenie en de band Mama Wilkee.

Meer informatie volgt binnenkort op sociale media en op de website www.westkapelle800.nl

Het raadsel van de Westkappellese molens

door Jan Zwemer
(met dank aan Adrie Wisse)

Plattegrond Westkapelle, getekend door Jacob van Deventer, ca. 1558

Ze vormen één van de raadsels van de geschiedenis van Westkappel: de negen molens noordwestelijk van de bebouwing die Jacob van Deventer in 1558 tekende op zijn plattegrond van de smalstad Westkapelle. Er is wel gesuggereerd dat ze ten dienste stonden van touwslagerijen, maar een touwslager werkte op een lijnbaan en niet met een molen. Twijfel aan de juistheid van Van Deventers weergave lijkt niet erg voor de hand te liggen. Volgens Wikipedia werkte hij met 'een verbluffende graad van correctheid'.

Ook degene die alles weet over de geschiedenis van de molens op Walcheren, Adrie Wisse uit Domburg, kan het raadsel niet oplossen. De molengeschiedenis van Westkapelle is wat hem betreft pas duidelijk vanaf het jaar 1636. Meer dan drie korenmolens tegelijk zijn er volgens hem in Westkapelle niet geweest, zodat van de tien molens bij Van Deventer (één stond zuidwestelijk van de toren en de oude kerk) de meeste géén korenmolens zullen zijn geweest. Adrie wijst erop dat deze laatste molen ook getekend staat op het (onvolledige) panorama van Walcheren door Antoon van den Weijngaerde uit 1555 en bovendien één andere molen in de buurt van de groep molens die Van Deventer weergeeft. Maar waar zijn dan de andere acht molens gebleven?

Verschillende molens

Verder vond Adrie in de 16e-eeuwse polderadministratie, in de 'overloper', nog een molen noordwestelijk van de bebouwing met als eigenaar of gebruiker ene Hüge de Hofman. 'Dat is volgens mij die aan het eind van het doodlopende straatje.' Daarnaast was er volgens de overloper nog een molen 'op de plek waar hij in de 17e eeuw ook staat, die staat niet op de kaart van Van Deventer'.

Adrie heeft nog een andere bron geraadpleegd, de eerste rekening van de dubbele honderdste penning van 1584, dus een

opsomming van dat jaar betaalde belastingen. Volgens die rekening was er toen 'maar één molen in Westkappel, dat is de stadskoren-molen aan de westkant van de Molenwal die op de 17e-eeuwse kaarten staat en de Noordmolen werd genoemd. Die was eigendom van Jan den Troch, die had ook de molens van Zandijk en van Wolphaartsdijk in zijn bezit. Dat is de standerdmolen die, hoewel vervallen, nog voorkomt op een laat 18e-eeuws schilderij van H.P. Schouten.'

'De tweede molen uit de overloper is in 1584 afgebrand, die werd de Westmolen genoemd, dat kan die van Hüge de Hofman zijn geweest. De afgebrande molen werd na 1584 niet meer opgebouwd. Van de molen bij de vuurtoren is nog niets gevonden.'

Voor andere molens noordelijk van het dorp heeft Adrie toch wel enkele aanwijzingen gevonden in de polderadministratie. Er is 'een stuk vervlogen duin 'tussen d' Oostmoelen ende Willeboort Jan Doensmuelen'. Het is het laatste perceel dus dat kan de molen op het eind van het Koudorp zijn en de noordelijk getekende molen. Een van de hier genoemde kan de oliemolen zijn geweest en de andere mogelijk de verbrande molen. Die oliemolen was in 1584 ook al niet meer aanwezig, want in de rekeningen van de dubbele honderdste penning komt hij niet voor.'

Een ander stuk grond ('daar de moelen staat') in het polderboek van 1584 was van de erfgenamen van Cornelis Cornelissen Moele-naar. In een latere overloper komt de vermelding niet meer voor.

Uw uitvaartverzorging
Léon Dekker
0118-462205

Uitvaartverzorging H. Jobse
Bachweg 2, 4837 XD Middelburg

DOMINICUS
SPECIALIST IN NATUURSTEEN

KEUKENBLADEN   TAFELS   GRAFSTENEN

Minstens één oliemolen

Dat er in het midden van de 16e eeuw niet zomaar twee of drie molens stonden te Westkapelle lijkt dus wel mogelijk, al is het bronnenmateriaal erover uiterst gebrekkig en weten we al met al heel weinig. Toch kan Adrie over in elk geval één molen aan de noordwestkant van Westkapelle iets meer zeggen. *'In de schepenaktenboeken kwam ik de Noordoliemolen tegen die bij een stuk duingrond stond, dat zou er een van het groepje geweest kunnen zijn, mogelijk diegene die wat verder naar het noorden stond.'*

In een stuk uit 1517 staat dat Jan Pier Danckaerts tien gemeten weiland huurde 'lichtelijk min of meer... westwaert vande noert olijemole binnen der prochie van Westcappelle'. In 1533 was in een ander stuk sprake van 'Jan den olislager' - toen moet er dus ook een oliemolen zijn geweest.

Deze vermeldingen kloppen met een derde, uit 1516, over de levering van ondeugdelijke oliekoeken, nog wel 1.400 tegelijk, aan een zekere Cornelis Willemsz Voet 'met zijn consorten'. De leverancier was ene Jan Doensz, vermoedelijk dus de gebruiker of eigenaar van een oliemolen. Een volgende vermelding gaat over de reparatie van 'de olijemole' in 1508, op kosten van Pier Mathijs van Poppekerke. Deze had in 1507 de helft van de oliemolen van Jan Doensz gekocht, namelijk geruild tegen enkele stukken land en een geldbedrag. Pier en Jan waren dus samen eigenaar van de oliemolen.

De gegevens lijken uit te wijzen dat er destijds in elk geval een Oostmolen was én de oliemolen van de familie Doens, maar de in dezelfde omgeving genoemde West- en Noordmolen kunnen wel naar diezelfde twee molens verwijzen.

Betekende 'Noordoliemolen' misschien dat er destijds méér oliemolens stonden, bijvoorbeeld het groepje van Van Deventers kaart? Adrie denkt van niet. *'Het kan ook betekenen dat er een Noordkorenmolen stond. Dat er veel oliemolens stonden lijkt niet waarschijnlijk. Wanneer ze in groepen bij elkaar stonden, was dat voornamelijk bij grotere steden.'* In elk geval was de Noordoliemolen van de grootte van een korenmolen, 'van het huidige formaat'. *'In oliemolens zaten stampers en die moeten toch van een redelijk gewicht zijn om er iets mee te kunnen uitrichten.'*

Houtzaagmolens kwamen rond 1550 nog niet voor, dus ook die mogelijkheid verval.

Watermolentjes?

Ten slotte wijst Adrie op een alternatief: *'Er is ook gesuggereerd dat het groepje molens watermolentjes zijn geweest, wat niet helemaal uit te sluiten is. De meeste moeten zeker kleine molentjes zijn geweest omdat ze dicht bij elkaar stonden. Grotere molens moeten meer tussenruimte hebben.'*

Watermolentjes of poldermolentjes voerden, ook al in de latere Middeleeuwen, water op uit laaggelegen gebieden - en dan soms in een serie achter elkaar. Het betreffende gebied noordwestelijk van Westkappel was echter niet bijzonder laaggelegen. Dat gold hoogstens voor enkele stukken, zoals delen van het Noordervroom, maar nog steeds ligt veel land er relatief hoog.

Was er een verband met de werkzaamheden aan de nieuwe dijk in de jaren 1530 tot en met 1550? Mogelijk met dat enorme karwei zelf - hoe en wat is dan onduidelijk. Of waren er misschien laaggelegen stukken land ontstaan door het uitgraven van klei voor de dijk, die vervolgens met kleine molentjes werden drooggemalen of een lager waterpeil kregen?

Adrie Wisse wijst op het boek van Kornelis Baart die de monding van een vroegere kreek bij Koudorp vermeldt, de Vosjesput. Die waterloop voerde via een sprink 'ten noorden achterom den toren' water af naar de Westkappelse Sprink. Maalden molentjes vanuit de lager gelegen omgeving een tijdlang (regen)water naar die waterloop op? *'Als dat zo is,'* aldus Adrie die ook hieraan feitelijk twijfelt, *'zijn het waarschijnlijk kleine wipmolentjes geweest, zoiets als de weidemolentjes in Noord-Holland.'* 'Vosjesput' lijkt sterk op 'verseput', een begrip (en naam) bekend uit Schouwen: een zoetwaterloop.

Ten slotte: zou het kunnen dat voor de vele werkers aan de aanleg van de nieuwe dijk een extra korenmolen is gesticht, die dus tijdelijk functioneerde? Misschien één (of twee?) uit het groepje? Het raadsel blijft in elk geval voorlopig onopgelost.

H.P. Schouten, *De kerk van het dorp Westkapelle in Zeeland van de dijk afgezien; op de voorgrond een molen, aquarel (detail), coll. Rijksmuseum Amsterdam*

BOUW VEILIG WOON VEILIG!

Elk jaar wordt er in Nederland 85.000 keer ingebroken.

Detec adviseert u graag over de beveiliging van uw woning of bedrijfspand.

DETEC GROEP BEVEILIGING

www.deteczeeland.nl • 0118-651750

Elektrotechniek Kris Pouwelse
voor al uw installatiewerk

☎ 0622011008
✉ ELEKTROTECHNIEKKRISPOUWELSE@GMAIL.COM

Je krijgt er een groot hoofd van

door Nelleke Wouters

In oktober werd 'Raerd út è keunst' georganiseerd. Eén van de onderdelen was een wandeling met gids door de dorpskern. Overall stonden borden met informatie. Op de foto hiernaast staat onze woning, tweede van links.

In het pittoreske Raerd, waar ik nog steeds woon, lijkt het leven soms stil te staan. De rust en de schoonheid van Friesland omarmen ons dag in, dag uit. De seizoenen gaan naadloos in elkaar over. Na een lange zomer volgde een vooral natte herfst. Terwijl ik dit stukje typ vliegen de ganzen weer in groten getale naar het zuiden en kijk ik uit op de kerstboom op het Dorpsplein. Er is zelfs 'kans op een winterse verrassing met kerst' las ik net op Omrop Fryslân. Maar zelfs deze betrekkelijke rust zorgt er niet voor dat het ook stil wordt in mijn hoofd; ik blijf piekeren. Het is een soort tweede natuur. Ik kan er simpelweg niet aan ontsnappen.

En zoals voor veel problemen kwam er vorige week een oplossing uit onverwachte hoek. Ik stond bij de oliebolakraam (die hier op elke straathoek te vinden is rond deze tijd van het jaar) en een klant voor mij hield een hele tirade tegen de tieners die in de kraam aan het werk waren. Het kwam er, als ik hem goed begrepen heb, op neer dat het vet waarin de oliebolle gebakken worden niet goed zou zijn voor onze gezondheid en dat de tieners dus eigenlijk ander werk moesten gaan zoeken. Toen hij weg was, was er wat tumult onder de oliebollebakkers. Volgens mij hadden ze alle drie een eigen beleving van wat die man bedoelde, maar waren ze het er wel over eens dat die man niet spoorde. Ineens, toen er midden in de Babylonische spraakverwarring even een stilte viel, zei een van de tieners tegen de andere twee: 'Je moet gewoon niet te veel nadenken, daar krijg je een groot hoofd van.'

De perfecte quote om mee te nemen het nieuwe jaar in. Daarom heb ik mezelf voorgenomen om in het nieuwe jaar iets minder te denken. Natuurlijk betekent dit niet dat ik mijn problemen ga negeren of de realiteit ontloop. Nee, het is eerder een keuze om bepaalde zorgen en twijfels even los te laten. De 'gewonigheid' van het leven accepteren, zoals de Vlaamse psy-

chiatier Dirk De Wachter het noemt. Om te erkennen dat sommige dingen simpelweg buiten mijn controle liggen en dat het leven zich niet altijd laat sturen. Soms zit het mee, soms zit het tegen en heel vaak zit het gewoon zoals het zit. Meer vertrouwen op mijn intuïtie. Iets met soep die nooit zo heet gegeten wordt als hij wordt opgediend. Ik wil de dingen gewoon op hun beloop laten en vertrouwen op het feit dat ze vanzelf op hun plek vallen. Nog meer genieten van de kleine dingen in het leven, zonder te veel na te denken over wat er nog allemaal zou moeten gebeuren.

Dus komend jaar ga ik mijn hoofd vaker leegmaken en mijn gedachten de vrije loop laten. Ik ga genieten van mijn gezin, vriendinnen, de omgeving en het prachtige Friesland. Er zijn nog zoveel mooie plekken te ontdekken. Uiteindelijk draait het leven niet om het piekeren, maar om het ervaren en het omarmen van het hier en nu. Natuurlijk is het wetenschappelijk niet bewezen dat je van denken een groter hoofd krijgt, maar ik denk dat ik het risico maar niet ga nemen. Wie doet er met me mee het komende jaar?

HOOFD SPONSOR :

PROFCOM-IT
ONDERSTEUNING & ONDERHOUD
COMPUTERREPARATIE

**Computerreparatie
ondersteuning
& onderhoud**

De Zompe 41 - 4353 RT - Serooskerke
info@profcom-it.nl - www.profcom-it.nl
0118-572249

BOSCH Service **Autobedrijf Faasse**

Voor kwalitatief full service auto-onderhoud aan alle merken auto's tegen een betaalbaar tarief, bent u bij Autobedrijf Faasse aan het juiste adres!

Uw adres voor: Onderhoud Reparatie APK-keuring Banden Occasions Aircoservice Ruitreparatie Schade taxatie Inbouw navigatie en carkit In- en verkoop nieuw en gebruikt

Autobedrijf Faasse
Zuidstraat 27
4361 AA Westkapelle
0118 - 57 13 82
0118 - 57 24 59
auto-faasse@zeelandnet.nl
www.auto-faasse.nl

Openingstijden: maandag t/m vrijdag 08.00 - 17.30 uur

Bosch Car Service Compleet, goed, betaalbaar